

497. Szeged–Algyő, 47. sz. úti csomópont (KÖH 71679)

(Csongrád megye) B, Ú, I

A lelőhely a 47. sz. úti csomópont K-i oldalán, a Favilla étteremtől É-ra kb. 300 m-re, egy kisebb magaslaton fekszik. A 2009. április 28-án az M43 gyorsforgalmi út építéséhez kapcsolódó szakfelügyelet alkalmával azonosított lelőhelyen (M43 II. lh.), az autópálya 10+700 km-szelvényénél, a nyomvonal felső, 40–50 cm vastag humuszrétegének eltávolítását követően több objektum feltárta rajzolódott ki a lehajtósáv területén. Április 30. és május 6. között a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat munkatársai ásatást végeztek a lehajtó- és a főnyomsáv területén, összesen 7011 m² felületet tárva fel.

A gépi nyelés során 64 objektum feltárását dokumentáltuk a 40–70 cm vastag humuszréteg alatt jelentkező sárgásbarna, agyagos altalajon. A 77 stratigráfiai egység között 56 gödör, 10 cölöphely, 7 árok, 2 ház, egy kemence és egy feltehetően természetes jelenség volt, melyek közül 33 bronzkori, 40 újkori, 4 pedig leletanyag hiányában ismeretlen korú.

A bronzkori településhez tartozó, kerek és ovális gödrök a lehajtó- és főnyomsáv területén, a 10+700 km-szelvénytől K-re kb. 70 m-re, ill. az említett km-szelvényvel egy vonalban, attól É-ra, egymástól 2–8 m-re kerültek elő. A gödrök fala egyenesen szűkülő vagy egyenesen bővülő, aljuk egyenes, betöltésük általában nagyobb mennyiségű leletanyagot tartalmazott. Az SNR-16 gödör alján egy, az SNR-35 gödör alján pedig 2 teljes edényt bontottunk ki. Az edénytöredékek jelentős része finomkerámia, több esetben bütykökkel, bordákkal, lécekkel díszítve. Két gödörben hálonehezékek is voltak; az SNR-33 nagyméretű, kerek gödör alján 17 darab hálonehezéket találtunk. Az edénytöredékek mellett az állatcsontok (pl. szarvasmarha) és a kagylóhéjak mennyisége is tekintélyes volt a lelőhelyen.

Két épület maradványát tártuk fel. Ezek közül az egyik betöltéséből leletanyag nem került elő. A közel 5 m² alapterületű, É–D-i tengelyű házban egy kerek cölöphelyet figyeltünk meg. A másik épület a lelőhely K-i szélén jelentkezett, É-i és D-i szélét egyaránt egy egykorábban létesített gázvezeték árka vágta. A 35 m² alapterületű, egyenesen szűkülő falú, szögletes alakú építmény ÉNy-i sarkában egy 100 cm átmérőjű kemencét, a hozzá tartozó hamusgödört, ÉK-i részén két cölöplyukat és egy kerek gödört, ill. DK-i részén egy amorf alakú beásást dokumentáltunk.

Az újkori objektumok a teljes feltárással érintett felületen megtalálhatók voltak. A főnyomvonal K-i szélén egy közel 10 m átmérőjű természetes süppedéket figyeltünk meg, melynek felszínéről bronzkori edénytöredékeket gyűjtöttünk.

A leletek a KÖSZ szegedi regionális irodájában történő elsődleges feldolgozásukat követően a szegedi Móra Ferenc Múzeumba kerülnek végleges elhelyezésre.

Munkatársak: Botyán Katinka, Császi Dávid, Molnár Zsolt technikusok.

GULYÁS GYÖNGYI

498. Szeged-Baktó, Kállai-tanya (KÖH 67423)

(Csongrád megye) B, Á, I

A lelőhely a Szeged–Békéscsaba vasútvonaltól Ny-ra helyezkedik el, ÉNy-i oldalról erdő, K felől az említett vasútvonal határolja, NyDNy-i széle az út nyomvonalán keresztülhaladó, ÉNy–DK-i irányú domb vonaláig húzódhat. 2009 márciusában az M43 gyorsforgalmi út építése során a felső 30–40 cm vastag humuszréteg eltávolítása alkalmával Árpád-kori kerámiatöredékek kerültek felszínre (M43 I. lh.). A Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat munkatársai a 2009. március 16–20. között végzett ásatás során 4088 m²-t tártak fel.

Az említett földút, ill. csatorna mindkét oldalán 52 objektum feltárását dokumentáltuk a 40–50 cm vastag humuszréteg alatt jelentkező sárga, agyagos altalajon. A feltárt 58 stratigráfiai egység között 37 gödör, 20 árok és egy cölöphely volt, melyek közül 3 bronzkori, 25 Árpád-kori, 30 pedig leletanyag hiányában ismeretlen korú.

A bronzkori településhez tartozó, kerek és ovális gödrök közül kettő egymás mellett, a harmadik azoktól 50 m-rel távolabb, a feltárási terület DNy-i szélén jelentkezett. Ez utóbbi nagyméretű, ovális, kisebb beásásokkal tagolt bányagödörből 3 ép edény is előkerült.

A feltárt objektumok döntő hányadát az Árpád-kori településhez tartozó, keskeny vízvezető és szögletes kerítőárkok, a kerek, méhkas alakú vagy ívelten szűkülő falú tároló-, ill. hulladékgyödrök alkották. A lelőhely ÉNy-i és Ny-i részén a település szélét jelző karámok sorakoztak. Ezek az ívelten szűkülő falú, ívelt aljú, több esetben 2–3 tagú árkok általában K-i oldalukon nyitottak voltak.

Az Árpád-kori település objektumainak betöltéséből korongolt, homokkal soványított fazék- és bográcstöredékek, orsógomb, fenő- és őrlőkötőredékek, szilikátsalak és állatcsontok kerültek elő. A terület DNy-i részén fekvő, nagyméretű kerítőárkok K-i kanyarulatában teljes szarvasmarha-koponyát bontottunk ki.

A leletek a KÖSZ szegedi regionális irodájában történő elsődleges feldolgozásukat követően a szegedi Móra Ferenc Múzeumba kerülnek végleges elhelyezésre.

Munkatársak: Botyán Katinka, Császi Dávid, Molnár Zsolt technikusok.

GULYÁS GYÖNGYI

499. Szeged-Kiskundorozsma, Subasa-hegy (KÖH 42345)

(Csongrád megye) B, LT, Á, Kö

2009. április 6. és május 14. között a Szeged 110. sz. lelőhelyen (IV. sz. homokbánya) homokbányászást megelőző feltárás során közel 40 000 m²-en 270 objektum került elő. Ezek közül 13 biztosan a kora bronzkorra (Makó-kultúra) keltezhető. A bronzkori objektumok zömükben a domb Ny-i részén kerültek elő, rendkívül szétszórva. Négy objektum talán áldozóhelynek tekinthető: kerek, ill. téglalap alakú, viszonylag sekély gödrök, betöltésükben edénytöredék- és állatcsontkupacokkal. Ezenkívül egy talán háznak meghatározható jelenség